

Konkurs "Tkalci reči"

Dramski tekst V

REKVIJEM ZA DON KIHOTA

/skraćena verzija/
LIKOVNI

PSIHOTERAPEUT
LUĐAK IZ SUTERENA
LUĐAKINJA SAMOUBICA
LUĐAK SIMULANT
LUĐAK BEZ DJETINJSTVA
LUĐAK NARKOMAN
LUĐAK DON KIHOT
LUĐAK BOGOUBICA
MAJKA JEDNOG DJETINJSTVA
OTAC JEDNOG DJETINJSTVA
SVEŠTENIK

(U pusti prostor sterilne bolničke sobe, sa jednim mračnim prozorom u uglu, radnim stolom i stolicom, te sa osam stolica za pacijente poredanih u polukrug, ulazi psihoterapeut i nevoljko korača prostorijom)

PSIHOTERAPEUT

Što ja hoću? Koga i što da mijenjam? Svijet koji nikada neću razumjeti? Dušu čovjeka koja se ionako ne da razumjeti?

Doći će... Doći će iz svojih memljivih soba. Bez nade za ozdravljenjem. Bez potrebe i interesa da se vrate tamo gdje mi želimo da ih vratimo... Radna grupa. Terapija. Čudan miris nepoznatog ljudskog. Nepoznati svjetovi duboko ukopani u svoje fikcije. Sjede li u mraku ili u nekoj nedodirljivoj svjetlosti? Ne znam. Što sam ja u tom brodu luđaka što plovi u nigdje? Kormilar u ustajalom bolničkom zraku.. A u zraku ja sam dio njih. Samo lež u formalinu. Plutamo. Niti idemo niti ostajemo. Samo plutamo u magičnoj supstanci života.

(Lijenim koracima ulaze bolesnici u bolničkim mantilima. Prvi ulazi Luđak iz suterena, plašljiv, lomeći prste i nesigurnim hodom odlazi do prozora na kojem počinje treperiti žuta svjetlost. Za njim ulazi Luđak bez djetinjstva sa ogledalom u ruci, čas ga odaljavajući a čas približavajući licu. Na psihoterapeuta baca letimičan pogled, kao da gleda kroz njega, i sjeda na treću stolicu u polukrugu.

Luđak Don Kihot ulazi sa Servantesovom knjigom na grudima, hodajući lepršavo, gotovo sanjalački. Pozdravlja doktora širokim osmijehom, i odlazi na četvrtu stolicu u polukrugu. Dok sjedi lice mu ima miran i blag izraz. Luđak bogoubica ulazi namračen držeći krst u desnoj ruci, dok lijevom rukom čini nervozne pokrete prstima, skupljajući ih u pesnicu. Baca mračan pogled na sve i sjeda na petu stolicu buljeci s mržnjom u krst kojeg drži u ruci. Luđak narkoman ulazi sa praznom injekcijom i hoda potpuno anemično. Sjeda na šestu stolicu i počinje da se trese u groznici. Luđak simulant ulazi nadmeno, kao da je iznad sve te atmosfere i nonsalantnom drskošću odšeta do svoje stolice, druge u polukrugu. Luđak inkognito ulazi kao da želi ostati nevidljiv, iščezava kao sjenka na sedmoj stolici u polukrugu.)

PSIHOTERAPEUT

(Luđaku iz suterena koji stoji gledajući u prozor na kojem počinje treperiti žuta svjetlost.)

Hoćete li sjesti. Molim Vas.

LUĐAK IZ SUTERENA

Gledam kroz prozor. Uvijek se nešto vidi. I uvijek neko može doći. K meni. Ne znam kada, ali znam da će sigurno doći.

PSIHOTERAPEUT

Očekujete nekoga?

LUĐAK IZ SUTERENA

Ne. Gledam i čekam. Jednom će neko doći, očekivali ga mi ili ne.

(Odlazi, izbjegavajući mračan pogled Luđakinje samoubojice koja ulazi, i sjeda na prvu stolicu u polukrugu, uvlačeći se u sebe.)

LUĐAKINJA SAMOUBICA

(Stoji sa ispruženim zavijenim rukama.)

Oprostite, ako kasnim...

PSIHOTERAPEUT

Ne. Ne kasnite. Terapija još nije počela.

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Može li se ovdje uopšte zakasniti? Ovdje je svo vrijeme svijeta. Ustajalo i nepomično. A moje ruke. *(pokazuje ih)*. Zavili su ih. Spasili me. *(ironično)* Po drugi put. Jednom od neuspjelog trovanja lošim otrovom. Drugi put - zarđao žilet. Korozija. I metala. I života. Dvije mogućnosti za jednu smrt.

Obije neupjele. Simbolika ili ironija mog življenja?

Tu sam gdje spadam. Umobolnica. Interniranje luđaka. Odvajanje od zdravog tkiva života. Ludnica.

(Na pomen riječi ludnica pacijenti se vidno uznemiruju.)

PSIHOTERAPEUT

(Čini pokret rukom kao da želi umiriti uznemirene pacijente.)

Ovo je psihijatrijska klinika.

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Ne budite patetični, doktore. Mjesto treba imenovati pravim imenom. Ovo je ludnica. Psihijatrijska klinika *(ironično)*. Ostavite te smiješne eufemizme. Mi smo luđaci. Vi radite u ludici. Je li Vas stid toga?

PSIHOTERAPEUT

Čega bi me trebalo biti stid?

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Na prijemima. Reći – ja radim u ludici. S luđacima. Ili? Ne ostavlja utisak. Psihijatrijska klinika već je puno bolje.

PSIHOTERAPEUT

Znam što radim i s kime radim. Nije me briga kako će ko imenovati mjesto i vas na tom mjestu.

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Briga su Vam metodi. Dijagnoze. Terapije. Ni u jedno od toga ne vjerujete, jer znate da ste u sobi bez izlaza... Vrata nisu izlaz iz svega ovoga. A tamo, iza tih vrata imate mnogo zanimljivije pacijente. Nikada Vam ih neće dovesti. To su luđaci sa imunitetom. Moćni a opasni.

PSIHOTERAPEUT

Ostanimo, za sada, kod Vas. Suicidne ideje... (*Gleda u papir kojeg drži u ruci.*)

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Ideje! Zanimljiva riječ. Ja se osjećam dovedenom ovdje i osuđenom na život. Odgovarat ću. Pred sucem bez milosti. Pred sobom. Istresat ću pred Vas svo smeće jednog života da preturate po njemu i tražite uzroke. Bit ćete moj branilac. Branit ćete me od mene. Kao što tužni klovn brani smijeh. Istina, imamo jednu olakšavajuću okolnost. Sve ovo skupa nema smisla. Ni optužnica. Ni sud. Ni presuda. Ili ima ?

PSIHOTERAPEUT

Mislite li da Vam je to suđenje potrebno?

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Svima nam to treba. Nema gnusnijih stvari na svijetu od onih koje čovjek zna sam o sebi. Jeziva galerija ništavila u svima je nama. Samo, strah nas je ući. Ja. Ja sam mogla biti Hamlet vlastite duše. Nisam se znala snaći u njenim zamršenim putevima. Faust ili Mefisto? Nisam dovoljno hrabra ni za jednog ni za drugog. Mogla sam čekati Godoa, dragi doktore. Čekati ga smislenije od bilo koga. Nisam znala. Što sam sad? Ništa. Malo ništa osuđeno na veliki život. U umobolnici... Tu sam... tu sam gdje jesam. Takva kakva jesam. Moje meso. Moja krv. Moj glas. I, tuđa presuda – na život.

PSIHOTERAPEUT

Ipak, u tom životu- presudi, kako ga nazvaste, Vi osjećate sebe.

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Da. Postoje ti trenuci. Čudni. Kao sada. Moć slobode, ili moć životnog tkiva da se zarije u tebe. Dimenzija izbora sebe i svog puta. Kao da sam van vremena. Osjećam se vraćeno. U život koji nikada nije postojao ili koji će nekada postojati. Sve se stapa u riječi. Moćne. Ja ih čujem.

ČOVJEK PORED PROZORA

*Putuje sjenka
da nađe mjesto za sebe.
Zalud.
Nema distance.
Jedan podij za sve živote,
mizanscen za svakog glumca
maska za svako lice
kostim skrojen za svaku igru.*

Kada se pogase svjetla,

*zavjese spuste,
horovi učute i zaspu šaptači,
ostaćeš mali sanjar
usamljen, stvarni ti
kojeg centrifuga uvijek vraća nazad,
na podij,
nazad iz čeznje
da nađe svoje, samo svoje mesto
negdje, bilo gdje, pored života.
(„Satenski stihovi“)*

LUĐAK IZ SUTERENA

Niko ne dolazi, doktore. Možda ne postoji put do nas.
(*Odlazi i sjeda na stolicu.*)

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Opet, tišina. Strašna tišina. Sve je potrošeno, sem ovo malo života i tišine u ovoj ludnici.
Doktore, ja mogu iskoračiti iz svog života i precizno vidjeti granicu koja nas dijeli. On i ja. Rez. Precizan. Savršeno precizan rez. Između mog života i mjesta gdje stojim. Što je to, doktore? Linija netrpeljivosti? Linija nesklada? Linija vječitog neshvaćanja? Tamo, u tom krugu, tamo je moj život. Ljuštura. Sitna nakaza kojoj sam ja vlasnik. Ja sam vlasnik nečemu što je jače i moćnije od mene. To je smiješno. To je apsurd za plač.

PSIHOTERAPEUT

Morate razumjeti. To je Vaš život. Kakav takav, ali Vaš. Spašen.

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Moj život! (*ljutito*)
Spasili su njega a ne mene. Zašto? Odakle im pravo? Trpali su u taj moj život sve i svašta i uništavali mene. Zašto? Samo zato ga spašavaju? Oni su mu određivali dimenzije i granice. Oni su ga trovali svim i svačim. Njihove ideje. Njihov smisao. Njihove empirijske splachine. Njihove nacije, revolucije. Čak i njihov Bog. Sve je njihovo. Sve je zatrovano njima. Zato ga i spašavaju... Ne dajte im. Pomozite mi. (*uplašeno*)
(*poslije nekoliko trenutaka ushićeno*) Dolazi. Dolazi smrt...Čujete li kako korača...

LUĐAK BEZ DJETINJSTVA

Doktore, jesam li ovo ja? Jesam li?

PSIHOTERAPEUT

Da. Vi ste. Vaše lice.

LUĐAK BEZ DJETINJSTVA

Lažete. To je neko drugi. Neko sasvim drugi. Tu su samo detalji. Fragmenti. Slike... Mutne, ali slike. Neizbrisive. Poredani ljudi. Poredani predmeti. Poredani sati. Poredane misli. Savršen predak.
Kao šah. Igrate li šah, doktore?

PSIHOTERAPEUT

Ne.

LUĐAK BEZ DJETINJSTVA

Svaka figura ima svoje mjesto. Logiku kretanja. Jednom sam poželio sve to promijeniti. Smisao igre i smisao kretanja. Uništiti pravila, doktore. Nije išlo. Pravila su moćna. Strašno moćna... plakao sam. Zgrčen na krevetu. Kao fetus u maternici. Bio je bol. Običan. Ljudski. Pored mene ostao je Bog. (*Luđak bogoubica*)

na pomen riječi Bog ustaje i bijesno ga posmatra kroz krst kojeg drži u ispruženoj ruci.)U ćutanju. Bili smo sami. Govorio sam mu molitvu. Ćuo me. Ćuje me i sada... Ćuje... (Luđak Don Kihot prilazi Luđaku bez djetinjstva i s njim kleći govoreći molitvu. Iza njih stoji Luđak bogoubica i bijesno ih promatra kroz krst, dok Luđakinja iz suterena i Luđak narkoman stoje iza njih ruku sklopljenih u molitvi. Luđak iz suterena u uglu teatralno i sam šapuće molitvu.)

LUĐAK BEZ DJETINJSTVA

(Ostaje sam.)

Može li iko razumjeti tuđu molitvu? Griehove? Kazne? Može li, doktore, ćovjek imati takvu moć? Sjećate li se sperme, mlake? Uterusa. Maternice. Gnijezda života. Tamo nam je bilo toplo. Zgrćeni i zaštićeni. Ćini mi se da sam izašavši vani imao mraz u očima. Bilo je hladno. Uvijek je bilo jezivo hladno. *(gleda u ogledalo)* Vidim sebe. Sada vidim sebe. Jasno. Savršeno jasno. U uglu. U mraku. U drhtaju...

(U uglu prostorije, pored prozora sa žutom svjetlošću na oknima, izašla iz podsvijesti Ludjaka bez djetinjstva, stoji majka prijetećeg izgleda ispred zgrćenog djeteta pred njom.)

MAJKA JEDNOG DJETINJSTVA

Nikada te nisam ni željela. Nikada. Pogreška jedne noći. Kišne i pijane. Bio si samo plać. Ruke koje traže. Puzanje. Sićušno zlo usred mog života. Tvoj plać i vrisak. Udarci. Svaki taj udarac otkidao je komad napetosti u meni. Cviliš! To je znak da shvataš kaznu. Nje mora biti. Mora. Zla više nema. Strah te ćini boljim. Strah između zidova. Razumiješ? To je pravedna kazna, a za nju se ne sudi. Ko će meni da sudi ?

LUĐAK BEZ DJETINJSTVA

Ćuli ste taj glas? Vidjeli ste me. Jeste li ćuli i vidjeli, doktore?

PSIHOTERAPEUT

Ne. Možete li mi pomoći da vidim i ćujem?

LUĐAK BEZ DJETINJSTVA

Kasno. Glasovi i slike utapaju se u život. Niko ih ne može ni ćuti, ni vidjeti. Ili, niko to neće da sluša i vidi. Svi smo mi gadovi. Svi. Svi odreda. Samo anđeli odlaze. Napuštaju ovo ukleto mjesto. Idu ka nebu. Moja sestra je otišla. Imala je krila i otišla.

Ušao je u njenu sobu demon. Pijan. Smrdljiv. Naš otac. Ćuo sam vrisak. Stenjanje. Udarce. Plać. Ništa nisam mogao. Odškrinuta vrata. Mlaz slabe svjetlosti. Prljav pod. I krv. Crvena. Svijetlila je. Svijetlila je krv. Njena pocijepana spavaćica. Nožica. Bijela. Zadnje što sam vidio. Demon je stajao u hodniku. Polugol i pijan. Gospode, zašto si dozvolio da uđem u pakao prije smrti! Doktore, vidite li demona? Neka Vas ne vara lik ćovjeka. To je samo lik. Sjenka. Mračna. Sjenke nisu ljudi.

(Otac u uglu stoji odjeven u trošni kaput, razdrljen i neprirodno miran.)

OTAC JEDNOG DJETINJSTVA

Ja sam svet. Ja sam Bog. Bog koji je u utrobu moje kćeri donosio ljubav. Niko to ne razumije. Niko. Branila se. Nije razumjela. Uzvratila mi je mržnjom, udarcima...okretala je glavu od mene. Kao od nećeg prljavog. A ja sam joj podario bol. Samo se tako otkriva najveća ljubav.

LUĐAK BEZ DJETINJSTVA

Trebao sam ga ubiti. Biti zločinac. Jesam li ga trebao ubiti, doktore? Ne bih bio ni prvi ni posljednji skot oceubica. Oni se kreću. Svi ti skotovi. Pijani.

Anđeli su sami. Po sobama. Iza svih tih zidova. Nemoćni da zatraže pomoć. Nemoćni da se brane. Anđeli plaču, doktore. Pustite nas, spašavajte anđele!
(*Klečeći se moli sklupčanih ruku*)

PSIHOTERAPEUT

Ne znam što da kažem. Usadili su nam za neke dileme nemogućnost razrješenja.

LUĐAK SIMULANT

O tome se ne razmišlja. To se čini. Odmah. Tada je bio strah a poslije toga samo jalov bijes. Zlo je uvijek tu. Čovjek je samo jedino veliko – kasno. Jad i nemoć.

LUĐAK DON KIHOT

(*Prilazi Luđaku bez djetinjstva, stavlja mu ruku na rame*)

I Kron je bio oceubica. Odsjekao je ocu genitalije.

Iz kapi krvi rodili su se Tanat, Erida i Apata. Smrt. Razdor. Obmana. Genitalije su završile u moru i u pjenu je rođena Afrodita. Sve iz krvi je naše. I smrt.

I razdor. I obmana.

Gdje je ono iz pjene? Pripada dubinama. Ljubav pripada dubinama. Nema dovoljno daha za to uranjanje? Ne znamo gledati. Ne znamo osjećati.

Ne znamo slušati. Ne znamo mirisati.

PSIHOTERAPEUT

Vi ste Don Kihot? Vi vjerujete u glas iz daljine.

LUĐAK DON KIHOT

Jesam. (*kroz smijeh*) Ludilo mi to dopušta. Ludilo sve dopušta. Ipak, ja sam samo putnik do srca Don Kihota. Hajne je plakao zbog Don Kihota.

Moram ponovo učiti da plačem. Kažu da čovjek jedino plakati ne uči. To se oduvijek zna. Ja sam i to zaboravio. A želim plakati, doktore... Suze. Slan okus.

Putuju niz lice. Gmizi bol. Gmizi bol po tvojoj koži. Zaboravio sam plakati. Ostao je samo grč. Destrukcija. I kažu - ludilo.

Ljudska ruševina. Ovaj mantil, ubodi igle u mom tijelu, masni zidovi. Bolnički kreveti. Bijeli. Sablasno bijeli. Krici. Noću. Tuđi. Luđački. Nerazumljiva buncanja u mraku. Moja. Moj glas... A nije to bio moj san. Nije... Nemam ja nikakav pakt s đavolom. Neko se igrao.

Sa mnom. Sa svim ovim paranoicima, shizofrenicima... Neko se gadno igrao...

Išao sam prema svjetlu. Htio zrno, parče svjetlosti. Zdrobili su moje sunce i pretvorili ga u mrak. Gust mrak. Ukrali su mi osmijeh i navukli na lice grč.

Grimasu. Oteli su mi želje, buđenja, šapate. Jesen. Ukarali su jesen, zimu, oblik jabuke. Crvenu boju i miris. Sve... Hoću sve to natrag. To je moje! Moje! Možete li mi pomoći da mi se to vrati, doktore ?

LUĐAK IZ SUTERENA

Ako nema puta, kako smo mi tu došli? I oni mogu doći. Hoće li doći po mene? Odvešće me? Tamo gdje je smrt. A smrt ima lice mržnje. Vidio sam je. Doći će. I odvešće me.

LUĐAKINJA SAMOUBICA

Smrt je jedino što je istinski veliko i moćno. Sve će nas odvesti.

PSIHOTERAPEUT

Neće Vas odvesti odavdje. Niko. Bezbjedni ste.

LUĐAK SIMULANT

Ludnica je sigurna. Jedino sigurno mjesto. Ovdje si potpuno zaboravljen od svih. Uz to, nemaš se čime inficirati. Tvoje ludilo je tvoje. Fiktivan svijet, ali tvoj svijet. Razum je nemilosrdan. Hladan i proračunat.

Tamo je opasno biti normalan, jako opasno. Tamo, gospodo, ludilo je sistem. Jedni luđaci imaju kontrolu svih života. Drugi luđaci su krotki i poslušni. Valjaju su u sapunici življenja. Ubijaju vlastiti misli. Da bi mogli žderati. Da im bude toplo. Da se razmnožavaju. Ali, nikada ne prelaze granice. Možda je to vaš grijeh. Rušite granice slobode.

LUĐAK IZ SUTERENA

Misli. Nisu sve njihove misli ubijene. Susreo sam avetinjske misli... Znam ih. Osjećam do bola njihovu jezivu logiku, razložnost i neshvatljivu moć privlačnosti za ljude...

Doktore, da li ste gledali Evropu kroz bodljikavu žicu?

PSIHOTERAPEUT

Ne. Vi ste bili u ratu. Zarobljeni.

LUĐAK IZ SUTERENA

Da, da... (*nervozno*)

Gledao sam Evropu kroz bodljikavu žicu i pakao. Izgleda jadno. Kao stara islužena drolja... Majnska noć. Modra mjesecina u sobi. Bazdi strah. Kroz sestrin plač čujem korake. Vojničke. Tvrde. Pucnje. Odveli su me. Koračao sam kao Jozef K. Da skapam kao pas.

Krug umiranja ograđen bodljikavom žicom. Užasi nisu užasi dok ne pripadnu tebi.

PSIHOTERAPEUT

Prošlo je. Živi ste. Okruženi ste ljudima koji vas ne mrze i ne misle zlo.

LUĐAK SAMOUBICA

Zašto da bude živ? Da bi se sjećao, pamtio. Da bi strahovao? Zašto? I kome? Istoriji nezavršenih ljudskih zala? On je uveden u predvorje smrti i ostavljen da crkava. Rez na živo. Bez anestezije.

LUĐAK SIMULANT

Žurite sa smrću, ljepotice. U ovom svijetu nje uvijek ima. Krvi u izobilju. Da su je vijekovima sakupljali danas bismo imali crveni krvavi okean. Prosipa se krv.

I sada. Negdje. Jeziva sintagma. A prosuta krv? U bescijenje. Vrijednost nulta. Kapi krvi kao kapi nafte.

LUĐAK DON KIHOT

Krv... Krv... Ispod ove kože. Plazma. A u plazmi magija. Metafizika življenja. Teku snovi. Treba ih uhvatiti i zavući se u njih. Sanjaš sebe. Svijet.

Sanjaš ljepotu koja ga mijenja. Sanjaš zvuke. Čudne zvuke na nepoznatim instrumentima. Sanjaš riječi, stvorene u uzvišenju. Treba samo zaspati i slušati riječi. Kao rob umirati u ljubavi...

PSIHOTERAPEUT

Don Kihote, vi ćete , svakako, stići do svojih snova.

LUĐAK SIMULANT

Ja sam iz svojih snova pobjegao. Iz kaveza. Ja sam luđak simulant s dijagnozom shizofrenije. Ona je najzahvalnija da vas pošalju ovamo. Bilo da imate dva lica, bilo da vam ga oni izmisle i stave kao masku. Svejedno. Bitno je biti izvan. Interniran.

Ne sumnjaš da li živiš. Već živiš. Kako-tako, ali živiš. Ne sumnjaš da li su te lagali. Znaš da jesu. I da si sada van njihovog dometa.

PSIHOTERAPEUT

Vaš otac je uticajan i tražio je...

LUDJAK SIMULANT

Poseban tretman. Moćnici ne vole da je išta izvan njihove moći i dominacije. Čovjek kao Bog.

LUĐJAK BOGOUBICA

(Skače sa stolice i unosi se u lice čas Luđaku Don Kihotu, čas Luđakinji samoubici, čas Luđaku iz suterena.)

Čovjek kao sram. Čovjek kao jad. Čovjek kao zvijer.

(Kada se ovi uplašeno vrate na svoja mjesta stoji ratnički gordo, kao u areni.)

Bog?

Boga treba ubiti. Odmah. Umoran je. Star. Nemoćan. A besmrtn. Treba mu pomoći.

Ja ću ga ubiti. Ostaće samo Njegove čudne sluge. Bauljat će po zemlji. Gmizati.

Sa svojim prljavim rukama. Jednom... Jednom... Jednom...

PSIHOTERAPEUT

Što je bilo – jednom ?

LUĐAK BOGOUBICA

Bilo je hladno. Mermerna hladnoća. I tišina je bila od mermera. I ruke.

(Na mračnom prozorskom oknu pojavljuje se svijetleći krst. Ispred prozora stoji sveštenik s dostojanstvenom mirnoćom.)

SVEŠTENIK

Misterij kože. Metafizika ljubavi. A ljubav je od Boga. Nevino i čisto, mlado tijelo. Strast.

Dok prstima putuješ nevinošću, dok su topla, bespomoćna i nježna. ..

Vulkan. Kao da mi je Bog podario svu tu svetu strast. Ektazu. To nije grijeh. Bog ne postavlja granice ljubavi. To je otkrivanje uzvišenosti. Ali, nikada je sasvim ne dodirneš. Uvijek ostaje glad za tom mlakom dječjom kožom... Glad koja se mora utoliti... Trebam ih... Do konačne uzvišenosti... Trebam ih....

LUĐAK BOGOUBICA

(Gleda put neba kao da se oslobađa tereta sjećanja.)

Postoji božji znak.

Pozvao me i čeka. Svoju smrt. Svoj mir. Naš mir.

Što je ? Strah vas je Njegove smrti ? Vidim vam strah u zjenicama. Što će vam Bog?

Ovim luđacima vani treba da ubijaju u ime Boga. Ne znaju se ni mrziti bez Njega. Vama? Nikoga drugog da bacate pred njega svoje strahove i laži, da perete svoje pogane savjesti. A Bog? Bog čuti mrtav i nestvaran. Tamo, iznad metalnog neba.

Bauljaju po zemlji samo njegove sluge... A nebo?

Nije plavo. Nebo nema boju. Sve je to opsjena. Laž.

LUĐAK NARKOMAN

(Svo vrijeme apatičan i miran hitro ustaje i pravi krugove oko Luđaka Bogoubojice, koji se, malo potom, vraća na svoju stolicu.)

Boje nisu laž. U mojim venama je bezbroj boja. Kao splet duga. Bio je flash.

Potom... potom, čeljusti i praznina. Nestale su boje. Čeljusti su ih progutale.

Ostao je samo miris moga znoja. I čini mi se, da je negdje šaputao glas Jima Morisona. Neku pjesmu koju volim. Potom, su me odveli, ili doveli.

U biti ne znam ni gdje sam i nije me ni briga.

Meni moje boje, vama vaši životi. Svakom svoje. Matematika čistog života i čistih računa. Hoću da osjećam sebe po vlastitim zakonitostima.

Napunite mi špricu!

PSIHOTERAPEUT

Jeste li ikada pomislili da su sve te Vaše boje uistinu stvarne? Sigurni ste da je flash istinsko svjetlo i da to vaše osjećanje sebe nije fikcija?

LUĐAK NARKOMAN

Nismo mi tu da sve znamo i sve dokučimo.

Pred nekim osjećanjima stojimo blaženo nemoćni. Niti jedna boja ne može oživjeti te silne prelive. Riječ pred njima stidljivo šuti, melodije utihnu. Ništa tako moćno nije kao ta velika tajna osjećanja u nama.

Nismo mi tu da sve znamo i sve dokučimo, moj doktore.

PSIHOTERAPEUT

Ipak, zar ne mislite da su velika osjećanja i tu, pored nas, u životu bez igle?

LUĐAK NARKOMAN

Vi govorite o mom povratku u stvarni život? U redu. Recite, gdje me vraćate? Što nudite? Gdje su te stvarne boje? Gdje? Vratit ću se ako mi pokažete ijednog čovjeka koji drži paletu pastelnih boja. Bar jedan štafleraj ispred kojeg ne stoji neka nakazna slika nas i naših života. Pokažite.

(podsmješljivo) Ne morate. Ja se ionako ne želim probuditi, niti ikada vratiti u taj vaš život, doktore. Nikada.

Cijeli taj život nisam našao mjesto za buđenje. Sada, ovako ruiniran, čak i da nabasam na njega ne znam ima li se smisla uopšte više i probuditi.

PSIHOTERAPEUT

Bas ničega u jednom životu. Baš nikoga kome biste mogli otići i ko Vas čeka.

LUĐAK NARKOMAN

Možda, ipak, ostaju samo od svega boje u našim venama. U našoj mrtvoj, gustoj krvi. Samo boje i ništa, ništa više...

LUĐAKINJA SAMOUBOJICA

Boje su neuhvatljive, prijatelju. Čak iako ih ima. Jednom davno slikala sam i vjerovala da bojama dodirujem suštinu. Onda se dogodilo...

LUĐAK NARKOMAN

Što se dogodilo?

LUĐAKINJA SAMOUBOJICA

San. Moj san. Sjedila sam ispred štafleraja.

Ruke su mi bile odsječene i bačene u ugao sobe. Mrtve. Zgrušana, natrula krv i crvi koji iz nje izlaze i gmizu po prašnjavom podu... Gledala sam u ostatke mojih ruku, patrljke... Bez užasa. Bez misli. Na prozoru je bilo mokro drvo i jesen. Lišće u bezbroj boja lelujalao je i padalo umirući. Sunčevi zraci bili su tanki i ukošeni. Onda su se isprepletali sa granama... Nebo. Neopisiv dodir plavog i crvenog. Znala sam da nikada ne bih mogla uhvatiti te boje i naslikati ih na platnu. Podsvjesno sam osjećala zadovoljstvo zbog svojih mrtvih ruku. Trenutak. Samo trenutak pripada nama. Trenutak postaje cijeli život.

LUĐAK DON KIHOT

Svaki trenutak odlazi, putuje, kao brod koji će potonuti negdje u okeanu svoje sudbine.

Iza trag, tek vidljiv, trag trenutka koji ostaje u onom dijelu nas koji nikada i nigdje ne umire.

Sav od tragova nikada neću naći puta ni do smrti, ni puta do mira.

Muzika. Čuje se muzika...Plešimo. Noćas. Mjesečina je. Mi, žive sjenke na mjesečini. Plešimo...

Do kraja života...

(Luđakinja samoubica pleše sa Don Kihotom, ostali teturaju prostorom oponašajući ples. Luđak iz suterena uzima psihoterapeuta stolicu i stavlja je na sredinu prostorije, a potom ga gotovo odvlači do nje.

Skrhan, psihoterapeut sjeda na stolicu, dok iza njega traje čudni ples luđaka.)

PSIHOTERAPEUT

Terapija je završena. Ja ću , ipak, morati van. Naći ta vrata i te prozore.

(Luđaci prestaju sa plesom i u nepravilnom polukrugu stoje iza psihoterapeuta.)

LUĐAK SIMULANT

Želite otići? Vaš svijet je, ipak, vani, ili ste svjesni da je srušen i želite, bar podsvjesno, ostati ovdje?

PSIHOTERAPEUT

Ne znam. Nekada sam vjerovao. Čovjeku. Životu. Sebi. Imao ideale. Vjeru u nešto. Sada se osjećam kao smetlar koji stoji na smeću te svoje vjere... na gomili smrada i otpada.

LUĐAK SIMULANT

Bili ste samo gad kao i svi drugi. Nečist život s nečasnim ljudima. Skretanje desno, skretanje lijevo. Ideje. Jedni se opijaju mržnjom, drugi žderu humanizam i potiru samu bit čovjeka. Samo putevi da se postane gad.

PSIHOTERAPEUT

Možda. Možda samo lažem savjest da bi je umirio a možda , poput Don Kihota, što traži svoje suze, ja tražim svoj stid.

LUĐAK BOGOUBICA

Jeste li klečali pred Bogom, doktore?

PSIHOTERAPEUT

Jesam. I ne znam da li sam ja lagao njega, ili je on lagao mene. Hodao sam poslije toga ispunjen svjetlošću, nadom. Što su koraci odmicali dalje osjećao sam kako sve to polagano truli i kako se raspada u stvarnom životu što je bio tu, pored stvarnog mene.

LUĐAK BOGOUBICA

I što sada? Ko će nam vratiti sve ono što je oteto a što nam je pripadalo? Zna li? Zna li ! *(više)*

PSIHOTERAPEUT

Ne znam. Možda, ipak, postoji neko drugo bolje mjesto.

LUDJAKINJA SAMOUBOJICA

Vjerujete, dakle, u smrt kao mogućnost.

PSIHOTERAPEUT

Nisam siguran. Samo pokušavam vjerovati da postoji komadić vječnosti koji nas čeka.

LUĐAKINJA SAMOUBOJICA

Dakle, i Vi ste razmišljali o mogućnosti da se ubijete. Čak ste i pokušali? Zar ne?

PSIHOTERAPEUT

Jesam. U tom trenutku nisam znao da li se u tome što ostavljam, u toj gomili bezvrijednosti, ipak negdje krije komad zbog kojeg vrijedi ostati tu... tu, u tom svom životu.

Komadića nije bilo i počeo sam razmišljati kako bi najbolje bilo skočiti u neku kiselinu, nestati sasvim... sasvim nestati.

LUĐAK IZ SUTERENA

Ja sam stajao na rubu istinske smrti. I želio živjeti. I sada želim živjeti.

Vi ste, doktore, znali za te smrti oko vas. Jeste li pomislili na nas koji želimo živjeti?

Gledali ste u svojoj toploj sobi kako prenose događanja tuđe smrti. Ekskluzivno. Što ste osjećali?

PSIHOTERAPEUT

Isprva nemoć i gađenje. Onda sve to vremenom splasne i počnemo ne osjećati ništa. Vizualno događanje tuđe smrti u tuđim, dalekim zemljama. Daleko od nas.

LUĐAK IZ SUTERENA

A trebalo bi biti blizu, doktore. Čovjek je najbliži čovjeku, ma koliko daleko bio.

PSIHOTERAPEUT

Znam. Rekoh li da tražim svoj stid. Kao da se sve ljudsko posakrivalo. Ne znamo ga naći, a ono je tu.

LUĐAK DON KIHOT

Ne želimo ga naći. Ja sam ljudima nudio dušu. Ogromnu. Pljuvali su po njoj kao po nečemu ukletom. Nudio sam ljudima srce. Moje. Srce čovjeka.

Znate li što su mi radili, doktore?

Smijali se. Cijeli život su mi se samo smijali. Za njih sam uvijek bio samo mali klovn s kojim su zbijali šale.

Znate li što sam ja uradio njima?

Sve više i više davao im tu dušu i to malo srce kojeg nisu htjeli.

I Vama, dok ste ste smijali mojim riječima. Skrivali ste podsmijeh, ali ja sam ga i vidio i osjetio.

PSIHOTERAPEUT

Nismo vrijedni toga, Don Kihote. Ni ja, ni drugi ljudi. Nismo vrijedni ljubavi u Vama.

LUĐAK IZ SUTERENA

Nestalo je prozora. Vrata. Ne možemo vani...

Ne može niko unutra... Mi smo spašeni.

PSIHOTERAPEUT

Spašeni smo.

Tamo, vani bila su uvijek samo velika usta čovjeka...

Velika usta. Pričaju. Mokre, popljuvane usne i riječi. Sve je crveno i vlažno, sem suhih misli koje cure niz njih. Pomislim, kako u svakoj našoj misli ima nečeg gadljivo tuđeg. Poželio sam pobjeći od svih tih usana, od riječi i misli, i tuđih i svojih, šćućuriti se kao izmrzlo dijete u neko osjećanje, makar tamo skapao.

Čini mi se da sam ga našao.

(Ustaje, skida bijeli bolnički mantil. Ludjak simulant baca mu mantil za pacijente.)

LUĐAK SIMULANT

Tu. Sa nama.

PSIHOTERAPEUT

Da. Tu. Sa vama. Neću van. Čujete li te korake? Čujete li uplašene ptice? Odlazi čovjek. Zauvijek odlazi.

LUĐAK IZ SUTERENA

Otvora se jedan ogroman prozor. Vidite. Čekaju nas tamo. Život. Vidite – život!

PSIHOTERAPEUT

Čovjek je vani umro, gospodo. Možda će otići negdje gdje je bolje.

LUĐAK NARKOMAN

Čovjek odlazi, ali se ponovo sreće sa svojom polovicom. Nalaze se i dodiruju mrtve duše. Razumiju se po prvi put potpuno. Čisto.

LUĐAK BEZ DJETINJSTVA

Vidim ih. Ljudi bijeli kao anđeli

LUĐJAK IZ SUTERENA

Tamo je i tvoje lice. U ogledalu. Velikom ogledalu neba.

LUĐAK BEZ DJETINJSTVA

Vidiš me! Gospode, ponovo me ima. Moje lice. Moje oči. Moje ruke.

LUĐAK SIMULANT

Tu smo. Ljudi. Topli. Osjećamo se. Zima i tama ostali su zauvijek vani. Biće mraz na prozorima i nećemo vidjeti ništa. Samo bijelu, prekrasnu mrežu. Svijetlit će noću na mjesečini.

LUĐAK DON KIHOT

Ima put. Tajni put ka svjetlu. Drugima nevidljiv. Niko ga sem nas neće naći. Niko.

LUĐAKINJA SAMOUBOJICA

Don Kihote. Moj put vodi drugdje. No, nije važno.

I nije važno da li su između nas samo daljine. I nije važno da li smo na različitim krajevima iste šutnje.

I nije važno da li koračamo putevima koji nemaju raskrnicu za sretanje.

Važno ništa nije, sem misli da smo negdje, na nekom i nama samim nepoznatom i tajanstvenom mjestu, uvijek umotani u neopisiv dodir nas, u postojanje izvan svega drugog.

LUĐAK DON KIHOT

Uzmi me za ruku.

Konačno svjetlo. Ishodište. Vidim ga. I tebe, doktore, kako se zaštićen kupaš u svom toplom osjećanju. Vidim sve vas.

Ja ponovo imam srce i dušu djeteta.

Dijete je svake noći sanjalo da će ga ukrasti i odvesti. Samoća i jad bili su podnošljivi, jer je sve oko sebe doživljavalo kao veliku čekaonicu. Naučilo se da gleda iznad svega što je po čekaonici bauljalo, da upija samo ljepotu koju će ponijeti sa sobom kada dođu po njega.

Uvijek je čekalo. Sada dolazi kristalno jasna ljepota... Ponijet ću vas sve tamo. U sebi. U najljepšem dijelu sebe. Dijete noćas krađu i odvođe. Sve nas.

Sve Don Kihote ovoga svijeta.

(U prostoriji nastaje mrak i pored prozora dolaze djevojčice sa svijećama. Kada se ponovno vrati svjetlo u prostoriju Don Kihota nema među pacijentima.)

LUĐAKINJA SAMOUBOJICA

Doktore, gdje je otišao? Je li prevaren? Ko ga je poslao tamo? Što ćemo sada bez njega? Recite! Još mu mirišu tragovi duše. Toplo. Osjećate li?

Govorio nam je o odlasku u svjetlo. Gdje je sada? Gdje je? Kada će doći po nas?

A doći će. Mi ćemo ga čekati. Svi ćemo ga ovdje čekati...

(Psihoterapeut se izdvaja iz gomile pacijenata i nekoliko trenutaka skrhanu stoji ispred njih.)

PSIHOTERAPEUT

Čovjek naspram čovjeka. Lice naspram lica.

Između ponor crn kao smrt. Između daljina promrzla u beskraju.

Ispod, podrhtava utroba majke Zemlje. Grešna, što rodi nezahvalnu djecu.

Čovjek gleda u čovjeka. Ne vide jedan drugom boje očiju. A oči lijepe. Ljudske.

Ne vide raspojasane ljepote jeseni, igre sjenki, bijele kao snijeg dječje ruke što uzalud hoće u vječnosti da miluju sunce.

Čovjek gleda u čovjeka. Slijepac zuri u slijepca.

Jedan naspram drugog ogrnuti pokrovom ćutanja.

Nijedna riječ. Šapati već poodavno ubijeni i sahranjeni. Riječi od ljepote razbacane po smetlištima kao bezvrijedni relikti. I tamo trunu.
Čovjek govori čovjeku. Nijem sriče riječi nijemom.
Jedan naspram drugog ukopani u jeziv muk.
Uzalud etida svira, uzalud šumi plavetnilo mora, uzalud romore kiše po olucima.
Kome?
Čovjek osluškuje čovjeka. Gluh sluša gluhog.

Gospode Bože, zar živimo sa dželatima i ubojicama kao sa sabraćom?
Naučili su nas da ne čujemo plač drugih ljudi, da ne šapućemo srcem, da ne vidimo ruševine zemaljskog doma, da zaboravimo svoje sveto ljudsko pozvanje.
Rekvijem.
Ni umjetnost ne zna ubiti patetiku.
Rekvijem za Don Kihota, za posljednje iskreno srce čovjeka.
A ubili su i njega. Tu, pred nama.
Ništa se ne ubija tako strasno kao čista, nevina duša.
A ubili su je. Tu, pred nama.
I biće rekvijem.
Nećemo ga čuti.
Ni vidjeti duge povorke u crnom, ni prošaputati molitvu, niti se sjetiti da smo ikad bili ljudi.

(Psihoterapeut se vraća među luđake. Luđak simulant daje im znak da se umire, kao da želi nešto da čuje. Izraz lica mu je napet. U trenutku pojavi se osmijeh.)

LUĐAK SIMULANT

Mi ćemo čekati. On će doći. Čovjek će doći.

(Luđaci nepomično stoje u polumraku, dok svjetlo pada na praznu stolicu, mjesto koje čeka na čovjeka.)